

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-1

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 1
Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková,
Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík,
Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Executive Editors, Typography

Azu design s.r.o.

Software
Software

Adobe InDesign CS6

Fotografie na obálce
Cover Photography

Hostěradice, okr. Znojmo. Sestava nádob s kremací ze žárového hrobu
kultury zvoncovitých pohárů. (viz obr. 10 na str. 59)

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@arub.cz
Internet: <http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250
MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně
Vydáno v Brně roku 2014
Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.
Copyright ©2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

BÝKOV-LÁRYŠOV (K. Ú. BÝKOV, OKR. BRUNTÁL)

Extravilán (zalesněná plocha). Mladší doba římská. Náhodný nález.

V roce 2013 našel Rudolf Feilhauer pomocí detektoru kovů v zalesněném prostoru v hloubce 10 cm bronzovou sponu, kterou předal do archeologických sbírek Městského muzea Krnov (př. č. 1/14).

Jedná se o jednodílnou bronzovou sponu s obdélníkovou nožkou s přehnutým zachycovačem, s horním vinutím o čtyřech závitech a s plochým páskovým lučičkem obdélníkového průřezu, zdobeným vyběženými kroužky v řadě dle podélné osy lučičku. Zachycovač je podél celé nožky odlomen, rovněž tak větší část jehly. Lučiček je ohnut do protisměru. Přechod mezi lučičkem a nožkou je zvýrazněn příčnou rýhou s navazujícím širokým pruhem s matným povrchem (obr. 1). Artefakt je pokryt silnou, tmavě zelenou patinou.

Analogicky je možno tuto sponu porovnat se sponou z hrobu č. 252 z Kostelce na Hané (Zeman 1961, 115–116, obr. 55 A/b) – tato je však v provedení se špičatou nožkou – a datovat ji lze do 1. pol. 4. stol.

Svatopluk Bříza, Rudolf Feilhauer

Literatura

Zeman, J. 1961: *Severní Morava v mladší době římské. Problémy osídlení ve světle rozboru pohřebiště z Kostelce na Hané.* Monumenta archaeologica 9. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd.

Resumé

Býkov-Láryšov (Kat. Býkov, Bez. Bruntál). Ungebaute Teil der Gemeinde. Jüngere Kaiserzeit. Einzelfund.

DRŽOVICE (K. Ú. DRŽOVICE NA MORAVĚ, OKR. PROSTĚJOV)

Výstavba komunikace a inženýrských sítí, parc. č. 701/7, trať „Pastviska“. Doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsících dubnu a následně v červenci až srpnu 2013 proběhl záchraný archeologický výzkum v trase nově budované místní komunikace budoucí ulice Levandulová, k. ú. Držovice na Moravě, okr. Prostějov (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-07, polygon vymezený souřadnicemi 456:281, 455:281; 453:282, 465:298, 464:298, 455:283, 454:283 a 453 mm od Z a 282 mm od J sekční čáry). Část z prozkouma-

ných sídlištních objektů můžeme spojovat s dosud neznámou osadou Germánů mladší a pozdní doby římské (k intenzivnímu polykulturnímu osídlení místa cf. Gottwald 1931, 37, 50, 61, 76, 88, 97), kdy prosté sídlištní jámy doplňuje též polozahloubený přístřešek s vnitřní kůlovou konstrukcí. Mezi běžnou „domácí“ keramickou produkcí se objevily nejen zlomky oblíbeného „jiřkovického zboží“, ale i fragment glazované nádoby původu římsko-provinciálního.

Výstavba RD manželů Šindelářových, parc. č. 701/5, trať „Pastviska“. Doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

V deštivých dnech druhé poloviny měsíce září 2013 byl realizován archeologický výzkum vyvolaný výstavbou prvního z rodinných domů tvořících vznikající ulici Levandulová, k. ú. Držovice na Moravě, okr. Prostějov (ZM ČR, 1:10 000, list 24-24-07, okolí bodu o souřadnicích 460 mm od Z a 287 mm od J sekční čáry). Skrytá plocha, určená k následným výkopům základových pasů, poskytla mj. též částečně odkrytý půdorys polozahloubené chaty s kolekcí nálezů spadajících do pokročilé starší doby římské.

Pavel Fojtík

Literatura

Gottwald, A. 1931: *Můj archeologický výzkum.* Prostějov: Městské museum.

Resumé

Držovice (Kat. Držovice na Moravě, Bez. Prostějov). Flur „Pastviska“. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

KRAVAŘE (OKR. OPAVA)

Kostelní ulice. Parcela č. 1338. Doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

Během záchraného archeologického výzkumu (č. akce NPÚ, ú.o.p. Ostrava 142/13), který byl vyvolán stavbou rodinného domu, se podařilo zachytit novou polykulturní lokalitu. Převážná část objektů je řazena do pozdní doby římské, jeden je datován do KLPP (více viz Doba bronzová). Mezi nejzajímavější objekty řadíme pozůstatky dvou pecí, tzv. „ploštěnek“ a dvou žlabů doplněných kůlovými jamkami. Vedle běžné sídlištní keramiky se např. v obj. 523 vyskytovaly části na kruhu točených mís.

David Rožnovský

Resumé

Kravaře (Bez. Opava). Kostelní Str. Römische Kaiserzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

LEDNICE (OKR. BŘECLAV)

Lednicko-valtický areál (zámecká jízdná). Záchraný archeologický výzkum. Sídliště. Doba římská. Stěhování národů.

Záchraný archeologický výzkum zámecké jízdná v Lednici, která je součástí areálu NKP Zámek Lednice a památky UNESCO Lednicko-valtický areál, byl v roce 2012 vyvolán adaptací objektu na multifunkční centrum. Samotný výzkum, který byl realizován obecně prospěšnou společností Archaia Brno pokračoval i v roce 2013 (podrobněji viz kap. Středověk).

Vlastní prostor jízdná se nachází cca 200 m severně od dnešního centra obce Lednice a jihovýchodně od něj se rozkládá lednický zámek. Lokalita se nachází na pravobřežní terase ramena Dyje v nadmořské výšce 167,5–168,5 m se sklonem v severním směru. Terén přechází poměrně příkře do údolní nivy ramena Dyje v nadmořské výšce 161,5 m.

Z doby římské byly v prostoru dnešní jízdná odkryty objekty sídlištního charakteru, zahloubené zásobní jámy, množství kůlových jam a další objekty. Z počtu dochovaných archeologických situací se dá usuzovat, že sledovaný prostor se nejspíše nacházel na periferii většího sídliště. Časově lze osídlení, podle nalezených fragmentů keramiky, zařadit do mladší doby římské.

Z doby stěhování národů se podařilo v prostoru dnešní jízdná zachytit objekty sídlištního charakteru, s velkou pravděpodobností by se mohlo jednat o kontinuitu osídlení ve sledovaném prostoru z doby římské. Jedná se především o pozůstatky mělce zahloubených chat s kůlovými jámami při stěnách, indikující nadzemní konstrukce zastřešení. Kumulace objektů je patrná především v jihovýchodním rohu nádvoří. Zachyceny byly také další typické sídlištní objekty.

Hynek Zbranek

Literatura

Zbranek, H. 2013: *Zámecká jízdná v Lednici - multifunkční centrum*. Rkp. nálezové zprávy 22/2013. Uloženo: Archiv nálezových zpráv, Archaia Brno o.p.s.

Resumé

Lednice (Bez. Břeclav). Kulturlandschaft Lednice-Valtice. Römische Kaiserzeit. Völkerwanderungszeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

LITOVEL (K. Ú. ROZVADOVICE, OKR. OLOMOUC)

„Za dědinou“. Mladší doba římská. Sídliště. Povrchový sběr.

Lokalizace: plocha vymezená body: 1) X = 1111540,50, Y = 557667,80; 2) X = 1111725,70, Y = 557768,30; 3) X = 1111754,80, Y = 557935; 4) X = 1111596, Y = 558064,65; 5) X = 1111498, Y = 557969; 6) X = 1111365,90, Y = 557958,80; 7) X = 1111334, Y = 557839; 8) X = 1111294,45, Y = 557715,4 (S-JTSK).

Během archeologické prospekce, prováděné v jarních měsících roku 2011 metodou povrchového sběru, bylo na poli jihozápadně od stávající zástavby obce Rozvadovice, v jejím katastru, na pohřebišti lužické kultury stupně B–D (viz příslušná kapitola) nalezeno celkem 80 kusů keramiky datovatelné do mladší doby římské. Značnou část z výše uvedeného počtu lze jednoznačně zařadit do stupně C. Jde o keramiku jiríkovičského typu. Několik ojedinělých zlomků mladořímské keramiky bylo nalezeno také asi 200 m severovýchodním směrem přes státní silnici č. 449, v rámci výše souřadnicemi vymezené plochy. Došlo tak opět spolu s keramikou mladší doby bronzové, na prostranství v okruhu více než 100 m. V těchto místech se rovněž nacházela keramika mladohradištní a z období vrcholného středověku (viz příslušné kapitoly).

Za laskavou konzultaci děkuji paní Mgr. Pavlíně Kalábkové, Ph.D.

Karel Faltýnek

Resumé

Litovel (Kat. Rozvadovice, Bez. Olomouc). „Za dědinou“. Jüngere Römische Kaiserzeit. Siedlung. Oberflächensammlung.

OLDŘIŠOV (OKR. OPAVA)

„Vlčí hrdlo“. Pozdní doba římská. Sídliště. Záchraný výzkum.

Ve dnech 8. 4. až 10. 5. 2013 byl při severozápadním okraji obce Oldřišov v polní trati „Vlčí hrdlo“ realizován záchraný archeologický výzkum vyvolaný